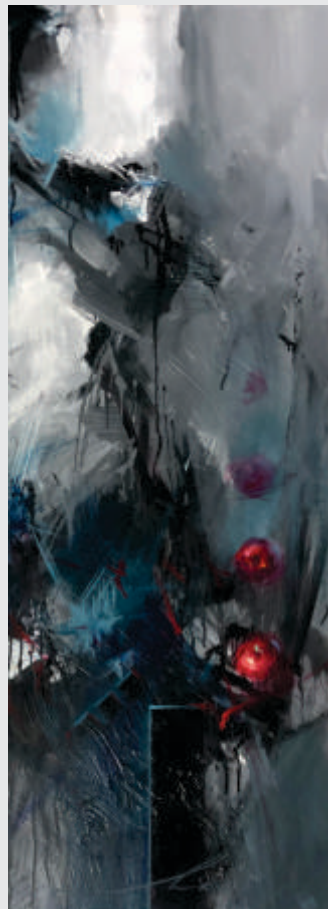

Образы русинського художника Андрія Манайла
Manajló András ruszin festőművész alkotásai

Сосполна інформаційна новинка Русинув Мадярщини • A magyarországi ruszinok közéleti, tájékoztató lapja

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG СВІТ

рочник XVIII. число 141., януар – фебруар 2020
XVIII. évfolyam 141. szám, január – február 2020

Юбілей Андрія Манайла
Manajló András jubileuma

Водокщи

Сято Водокщи – давній обычай христіан. У тот час послідователі Исуса Христа переживавуть велику радость, сято Водокщи служыть глубокому познанню Христа, служыть водам Йордана, у котрі занурился Христос, се отвореня Сятуї Троиці. 6. януара грекокатолицька сполность сяточно одзначила крещеня Исуса Христа у ріці Йордан.

Сято Водокщи є у тіснум спосню из великым осяченєм воды, што проходить у церьковли, айбо подля стародавнєго сокташа, у ріках, на берегах озер, вадь коло студні.

містность, а также коло неї была добудована цалком нова учебна класа. Сяким кіпом школа збогатила ся новов містностей такой на стовку квадратных мейтрук. Се стало возможным, дякувучы гранту ЕGYH-KCP-16-P-0115. У новуй часті школы ушытко наладжено про потриманя занимаия фізкультуров.

У Ніредьгазі, у єпископськым Соборі Сятого Микловша, пуд час Сятуї Літургії Крещеня Исуса Христа, котру тримав єпископ Ніредьгазськый Єпархії єпископ Абел А. Сочка, вірники слухали

Митрополіт Фюлєп Кочіш, як и у спередущі роки посятив майвеликі рікы нашуй отцюзныны: Тису у Сегеді, Дунай у Будапешті.

Сято Водокщи зачало ся 5. януара ночным бдінієм у Будапешті на площі Руж. Подля традицій митрополіт Кочіш 6. януара, у день Водокщ, тримав Сяту Літургію у церьковли С. Флоріана на улиці Фё, а пак посятив воду Дуная на набережнуй рікы.

Єпископ Др. Атаназ Орос, главный пастырь Мішколцьскый Єпархії, тримав єпископську Сяту Літургію у Гомровгді. Пак одбыло ся посяченя воды, на котрум были притомні ученикы старших класув середнуй грекокатолицькый школы Гомровгда. По Сятуї Літургії єпископ Др. Атаназ Орос посятив часть перебудовануй и одремонтвануй будовлі грекокатолицькый середнуй школы, а потому и учебні містности. Пуд час ремонта бывша служебна квартіль была перебудована в учебну

проповідь из євангелія Сятого Матвея: „По покращеню Иус нараз выйшов из воды. И отворили ся небеса, и Вун увидів, што появила ся душа Господа у тілови голуба, котрый спустился над головов Исуса. Из неба прорюк глас: „Се муй любимый сын, котрого я люблю вещей за ушытко”. Призывавучы силу Сятого Духа, Вун дыхнув на воду”.

По завершеню Сятуї Літургії єпископ Абел посятив воду и як сїмбол зануреня Христа до воды, опустился трикирон, сїмбол Сятуї Троиці, пудсвїчник, такой и руку, и крест.

Набравшы ся возвышенных чувств, єпископ пушов до вірников и покroppив ушыткых посяченых водов.

*Товмачила: Ірина Скіба
Жерело: Мадярський Курір*

Юбілей сяткуе Др. Янош Сабов

Свуй 80-ручний юбілей сяткуе хірург Др. Янош Сабов. 1998. рока активно прикапчав ся до жыжота русиньскуй сполности. Од 1998. и до 2018. рока быв прэсідателём Русиньскаго Національного Самосправованя Йожефвароша и тогды, зачинавучы од 2001. рока, при пудпорованю Самосправованя увидів світ „Русиньскый Календарь”. Теперь вун выходить пуд тітулом „Русиньскый Алманах”, и Др. Янош Сабов активно участвуе у роботі редакції.

За результатами выборув депутатув меншын 2002. рока 2003. рока быв созданий собур Вседержавного Русиньскаго Самосправованя. Од 2003. до 2010. рока Др. Янош Сабов – депутат ВРС, а од 2003. до 2007. рока – депутат Столичного Русиньскаго Самосправованя. Вун єден из основателюв Вседержавного Общества Русинув/Рутенув Мадярщины и Общества Русиньскуй Інтелігенції имени Антонія Годинкы. Основатель и ведучый ансамбля „Угоча”, організатор и участник многих культурных міропріяты.

Др. Янош Сабов родив ся 6. фебруара 1940. рока у селі Солочин Свалявьскаго району. 1957. рока поступив на медичный факултет Ужгородьскаго Дер-

жавного Універзітета. У студентьскі роки участвовав в научных и уміельцкых аматерьскых кружкох, бавив на многих музыкальных інструментох, співав у хорі. По зашиті діпломы 2 роки одробив як ок-

ружный дохтор. Тогды, будучы асїстентом хірурга професора Александра Фединця, вун посьвоїв міру одповідалности, майважні правила сёго нелегкаго фаха. Пак до 1982. рока робив из профессором Палажинцём. По перестяганю у Мадярщину Др. Янош Сабов робив у вшелякых клінікох и до днешнёго дня робить хірургом.

Своє діятельство Др. Янош Сабов розвив на теренох русиньскуй культуры, захраненю традицій, материньскаго языка и грекокатолицькуй віры. 2006. рока Собур Вседержавного Русиньскаго Самосправованя наградив Др. Яноша Сабова преміёв Антонія Годинкы из передаванём діпломы и памятной плакеты. Окром того Др. Янош Сабов нагажденый преміёв Александра Духновича, діпломов и плакетов од Столичного Русиньскаго Самосправованя.

Др. Янош Сабов є честовным членом історичного рыцарьскаго ордена Сятого Лазаря и уже много рокув веде карітативну роботу.

Многая Літ! Благая Літ!

Товмачила: Ірина Скіба

50-ручний юбілей Андрія Манайла

18. януара 2020. рока у імпазантаў авлі готела „Акваворлд-Резорт” многіх гості мали можность насладіцца роботамі худохніка Андрія Манайла на юбілейнай выставі па случаю 50-літця ад дня яго рожэня.

Прыбывшы на сятю цімборы, родина, колега па фахові прывітвалі Ірму Манайла, маму Андрія, Андрэю Ілько, яго жону і вірну сорацніцу, сынув Теодора і Грегора, сестру Вікторію Манайла-Прыходько из родінов.

Выставку отворіла Каталіна Пфандлер, дзірэктарка готела, меценатка, друг родіны. Потому Марія Ортутай, літаратурознавец павідала за жывоў і дзейтэство худохніка. Віра Гіріц, нацональнны пасланік Русінуў у Парламенті Мадярціны абярнула

позур прітомных на ролю худохніка Андрія Манайла, як выдатну асобность у сфэры духоўных і культурных прыдобуткуў русінскай сполноці.

Про нову умільскую еру прадставітэля трэцяй генэрацыі знамуў дзінастыі малярюў Андрія Манайла, яго умільскую путь, прызнаньня, из веліков любовлёў павідала у сваёй прэкараснай заключнай бэсідзі сестра маляря Вікторія Манайла-Прыходько.

Чудесну наладу юбілейнай выставкі прыкарасіў піаніста Аляксандэр Форкош.

Рэпартаж из юбілейнай выставкі худохніка Андрія Манайла транслёвала „ТВ Дуна” у праграмі нацональных меншынь „Рондо”.

Про Андрія

Андрій Манайло – актывнны прадставітэля русінства, котрый сваіма абразамі і жывоўм, што про нёго значыць адно і тото самае, служыць захраненню нашай нацональнаці і умільству. Не лем у мінувшыні і днешнім часові, айбо і у будучноці: перманентным роздумованьм, сваіма чутствамі і доімамі, самоёко, асобо перажытыма, рахувачы многіцінны опыў сваёй родіны, традзіцыямі і здатносьцямі, апісанымі на полотні, Андрій лішаць про нас, Русінуў, глыбокы, незгладымы слід. Из подяков і чутвоўм прызнаньня мы абязанні худохнікові за сі пув столітця, дату, котру мы днесь сяткуём.

Коли вун унаслідоваў ад свого няня пензлік свого діда, Андрій такой прыняў на себе і адповідальность, і адно из прэкарасных послань, котрое ісповняе из годностёў. В кругові сваёй чудеснай родіны худохнік сміло перетерпав ушыткі тяжкоці творчуй асобноці-маляря, из новымі тэхнікамі, бавков фарб, вун усе глыбжэ занурывав ся у людскую душу, за котру павідаць рухамі свейх рук на полотні нам, позераючым зрительям.

Се характэізуе і сам тітул „Genesis”. Лем станеме

перед абразом і даме можность подіяти на нас такому прэкарасному відовіщу. Позад пераго познань фарб дну складуе ся смысл отображэнаго, котрый нелегко апісачы словамі. Айбо з студіём і спекотом, пріятым і непрыятым, прыходзіць правдывое чутво, то, што мы чутвуём кождый дэнь.

Богатыма стануць сі даскулько незабываемых момэнтэў, котрі дае нам Андрій. Майстерностёў худохніка из новішов тэхніков вун дае русінскай душі стародавннн бэсціннн паклады, за котрі мы выражаём худохнікові сваю подяку і прызнаньня.

Юбілейна выставка Андрія Манайла збрала членуў родіны, мілых цімборуў, знакомых сятковачы доведна 50-літця ад дня яго рожэня і новейшы ціноці русінскаго умільства. Се нагода дачы до копы сосполнны жывоўм до днесь і зачачы планавачы русінска дійсность, у котруй Андрій свейм жывоўм і умільскым дзейтэством дае веліку помуч. Мы не маём забывачы, вудкы мы прыходзім, куда ся стреміме. Завісчы од нас.

Многая Літ! Благая Літ!

Віктор Гіріц

Памняти Ивана Манайла

По случаю 10-й годовщины со дня смерти из честованьем вспоминаем художника Ивана Манайла, депутата сформованого пуля выборов русинских депутатув 2002-го рока члена Собора Вседержавного Русиньского Самосправованя межи 2002-2007 роками, депутата Русиньского Национального Самосправованя Ваца у 2002-2010 роках.

Родив ся Иван Манайло 16. януара 1942. рока в Ужгороді. Спершу закончив середню школу, пак Умільцькоє Училище в Ужгороді, продовжив вошколованя у Кієвській Умільцькій Академії. Од 1976. рока став преподавателем, а пзуднійше и діректором Умільцького Училища, основателями котрого были Адалберт Ерделій, Йожеф Бокшай и Федор Манайло. Його стараниями и усилюстєв удало ся створити из фамільнуй вілы музей свого отца, познатого художника Пудкарпатя Федора Манайла.

Из имнем Ивана Манайло искапчано и образования Пудкарпатського Професіонального Умільцького Общества, котрый вун возглавив. Роботы художника не раз выставляли ся на загатарных и містных умільцьких выставках, своїма темами, техников и

выбором фарб отражавучы богатый духовный світ маляря.

Русинська культура, захраненя традицій, материньского языка, грекокатолицькуй віры – се пріорітетні темы про художника Ивана Манайла. 2005. рока за рішенєм Собора Вседержавного Русиньского Самосправованя умілець був награвденый премієв Антонія Годинки из передаваням діпломы и памятнуй плакеты. 2009. рока за збогаченя академичного умільства, за художнєє діятельство на високом уровню, за прикладеня великих усилювностей в укріпленю русиньско-мадярьского цімборства Всесвітня Рада Мадярув награвдила го срібнов медалєв „За Мадярьску Націю”.

За ініціативов сына умільця, художника Андрія Манайла, Світовий Конгрес Русинув ведно з Русиньским Національным Самосправованєм Ваца основали русиньску націоналну премію Ивана Манайла „Pro Arte Ruthenorum”.

Ціль наданя премії – пудпорованя розвою русиньского народа, популарізація богатуй и унікалнуй русиньской культуры у цілум світі.

Товмачила: Ірина Скіба

Памнятаєме Федора Манайла

Своїм умільським кредом Федор Манайло вуберав народной умільство, його изглядованя и умільську інтерпретацію. Вун освоїв законы умільства, просвіченого неумеручым духом русиньского народа, його віковичныма снами, естетичныма и етичныма ідеалами. На кунцєви 30-40-ых рокув ХХ. столїтя окончателно формує ся умільська програма маляря. Манайло раховав, же художник ипен так ги и народный майстер, мусить чувствовати породжену животом мусайность того, што вун робить, мусайность каждого образа, котрый вун бы любив намалєвати. Естетична система Федора Минайла основує са на народных ідеалох красоты, справедливости, доброты. Основным в умільстві, ги казав маляр, є принцип достаточности, ги і в народнум умільстві, принцип економії средств выразовости, принцип простоты – простоты правдивого умільства.

У роки створеня музея народнуй архітектуры и быта вун був єдным з ініціаторув и активных організаторув сєї культурної інституції, реалізовувучи туй свої глибокі знатя архітектуры, етнографії и быта

пудкарпатцюв. Лем Манайлові годні сьме дяковати за того, же не вмерло унікальное давнєє народное умільство – ціфрованя дынєк. Ярку сторону в животі Федора Манайла становить його исфарадлованя не знавучое сосполное діятельство. Вун прямо зучастнив

ся у створеню Ужгородського училища прикладного умільства и був єдным из первых преподавателюв у сую учебнуй інституції, у створеню образовуй галерії, у створеню Пудкарпатського одділення Союза Художникув. Од 1948 рока був предсідателем одділення и оддав много сил и енергії про організаційной и умільської змуцнення колетива художникув. За многі роки возглавляв комісію по роботі з молодыма малярями. Манайло – єден из первых художникув Дома народного умільства, Пудкарпатського українського музикально-драматичного театра, областнуй філгармонії, художник-графік книжного видавательства „Карпати”.

Товмачила: Ірина Скіба

Иван Гарайда (1905-1944)

Познатый русинський учений родив ся 29. Януара 1905. Рока в ужанськым Зарічові. По при-
капчанню Пудкарпатя ку Чехословакії ушытка фамілія
Гарайдув перестяговала ся у посттріанонську Ма-
дьярщину. Абсолвент Сейкешфегер-
варської гімназії (1924), юридичного
факультета Будапештського університета
(1928), уже з філологічного факультета
Пейчського університета, не без участ-
нення Антонія Годинки, був переведе-
ний у Ягелонський університет Кракова,
по сконченню котрого 1934. Рока зустанув
у ным преподавателем. 1939. Рока був
вержений німецькыма фашистами до
арешта ведно з иншыма краковськыма
ученыма. Выслободжений мадьярськым
урядом у апрілю 1940. Рока, од новем-
бра того же рока бывав в Ужгороді, де у
януарі 1941. Рока був назначений пред-
сідником-єднателем Пудкарпатського
Общества Наук, у котром на чудо ре-
зультативно трудив ся до самого прихода в Ужгород
Червенуї Армії. Зачав з публикації „Граматики
русинського языка” 1941 рока, котра стала основов
про кодифікацію русинського літературного языка,
котрый первый раз був доведна з мадьярськым
державным языком на Пудкарпатю. За слідувчі
четыри роки пак редаговав часописы Подкарпат-
ського Общества Наук „Зоря-Најна”, „Литературна

Недѣля”, „Руська Молодежь”, книжні едіції „Лите-
ратурно-Наукова Библиотека”, „Народна Библиотека”,
„Дѣточа Библиотека”. Подкарпатське Общество Наук
фактично исповняло функції націоналнуй академії
наук в роки 1941-1944., а його фунго-
вання фактично ся тримало на єднуй
особі великого робутника у научнуй и
научно-популярнуй сфері Ивана Га-
райды. Ипен вун и заложыв фундамент
русинськуй бібліографії, коли перед
самым приходом в Ужгород Червенуї
Армії выдав ведно з Николайом Лелека-
чом первый том Общуй бібліографії
Пудкарпатя. Послїдней научной герой-
ство великого робутника на полю русин-
ськуй культуры обыйшло ся му страшно
дорого. Советські безпекаші прийшли
за ным 17. Новембра 1944. Рока, а скорі
ги за місяць, 13. Децембра учений, кедь
віровати советам, умер у тюрмі од хво-
роты сердца и был зарытый у общуй
могилі, так же и гроба не обстало, ку котрому бы
могли прийти благодарні потомки, жебу поклонити ся
великому сынові русинського народа.

*За публикацієв: Валерій Падык: Иван Андрійович
Гарайда: 100-річчя з дня народження філолога,
виконавчого директора Подкарпатського Общества
наук (1905-1944).*

Василь Кукольник (1765-1821)

Єден из тых наших
краянув, котрый достиг
значных трудовых резу-
льтатув далеко за гатарами
родного Пудкарпатя. Ро-
див ся пуд Мукачовом 30.
януара 1765. рока. Скон-
чив Львовську богослов-
ську семінарію і Віднян-
ський університет. Вюг ка-
тедру природных наук у
польськым тогды Замостю
перед тым, як го покликали
в Росію 1805. рока, так ги и
Михаила Балудянського,

по рекомендації ищи єдного нашого краяна Ивана
Орлая, котрый лишыв замітний слід в історії Росії
XIX. століття. В Санк-Петербурзькым Главным Педа-
гогічнум Інституті професор Кукольник преподавав
хемію, фізику, агрономію и основы римського права,

быв доста довго діректором Інститута. Паралелно пре-
подавав основы римського и цивільного права наслід-
никам царського престоло, быв єдным из майавторі-
тетных діятелюв царськуй Росії первуї половкы XIX.
століття. Пузднійше возглавив Ніжинський ліцей,
котрый зограв значну ролю в становленю російськуй
научнуй и умілецькуй еліты. Не знати чом, ипен там
кончив живот самогубством.

Меже нашыма крайнами, котрі трудили ся у тог-
дашній Росії, займав важное місто, своима много-
граныма талантами досяг значных высот, обстав важ-
нов фігуров в історії становлення руських юридичных,
економічных и агрономічных наук. Лишыв по собі
цїлий шор фаховых учебникув, редаговав економічні
часописы Російськуй Імперії.

*За публикацієв: Михайло Белень: Василь
Григорович Кукольник: 240-річчя з дня народження
вченого, фізика-природознавця, педагога, юриста
(1765-1821).*

Юлій Ставровський-Попрадов (1850-1899)

Єднов из причин, чом так мало знаєме за наших великашув XIX. століття, є тот, же по зломленю Австро-Мадярськуй Монархії Русины позоставали у составі окремых держав, де, ку тому, ищи и не было кому ся старати за історичну память люди, котрыма годен ся гордити наш народ. Сяка ситуація захранила ся, богу-жаль, до днешнього дня. Мы, наприклад, не маєме достойных памятників славным діятелям в нашу церковну и сосполну минулості Андрієви Бачинському и Адолфови Добрянському, видным представителям літературной еліты XIX. століття Иванови Сілваєви, Анатолієви Кралицькому и Юлієви Ставровському-Попрадови.

Юлій Ставровський-Попрадов родив ся у фамілії видного грекокатолицького священника (мати му была из ужгородськуй мадярськуй фамілії Дулгазі) у спішськым селі Сулин на березі горнуй рікы Попрад, котра и дала му літературный псевдонім. Вошколовав ся спершу у родным Сулині, пак у гімназіях Левочы и Пряшова. Намірений штудувати філологічні науки у Пештськым Університеті, правда, пак лем зясь продовжовав туй, в главным вароші нашуй отцюзныны, штудувати богословіє. На тот час молодой поет уже був добрі познаваний меже русинськов читавучов публиков ги талантований автор ужгородськуй новинкы „Свѣт” (майуспішні поетичні публикації „Сон”, „Надежда”, „Я русский”), народописнуй статі „Важнейшие суеверия у спешских русских” [ги видиме з титулув, наші літераторы-русофілы писали тогды, у XIX. століттю, ищи по великоруськы – ред.]. У Пешті Юлій Ставровський-

Попрадов исповняв и активну сосполну ролю, був меже тума, ко ся старав за культурный розвой історичного Пудкарпатья, міста бываня властного русинського народа. Пузднійше уже у новинці „Новый Свѣт” молодой автор дале публиковав работы з народописа, поезії. По сконченю вошколованя вернув ся у родный край, по роботі на даскульках адміністративных довжностях у Пряшовськуй Єпархії 1879. рока наконець дустав місто пароха, а то у селі Адолфа Добрянського Чертіжнум, де и поповав до кунця живота. У Чертіжнум была возможность хосновати ся величезнов бібліотеков, писатель активно сотрудить з ужгородськыма редакціями новинкы „Карпать” и часописа „Листокъ”, опубликовав нові труды з народописа, нові поетичні творы. Лем нагла смерть 25. марта 1899. рока не дала завершыти творчі планы великого русинського патріота и писателя. Як пише за него ужгородський літературознаватель Валерій Падяк, „Поет пушов од нас, лишив нам свою умілецьку дідузину. А мы до тепер не знаєме, як ся нѣв распорядити!”

За публикацієв: Валерій Падяк: Юлій Иванович Ставровський-Попрадов: 155-річчя з дня народження поета-будителя, публициста (1850-1899).

Вецей за ушыткых трѣх наших юбілантув мож прочитати у книзі „Календар красзнавчих пам'ятних дат на 2005 рік (Ужгород, видавництво В. Падяка, 2004.)” – Ред.

Честовані читателі!

**Просиме 1% из вашуй дані перечисляти на „Фондацію Про Русинув”,
даньовое число котрої: 18170720-1-42**

Честовані Читателі!

Май повну інформацію за живот Русинув Мадярщины годні сьте дустати на нашу интернет сторони: <http://ruszin.com>

Традиційноє русинськє різаня свині у Пейчу-Потачови

Люде из великим інтересом чудовали ся, коли знакомили ся из програмов Русинського Національного Самосправованя Пейча, котра розойшла ся и у варошови, и у поселенях довкола. Мусай достойно оцінити то стремління, из котрым сполность захирають свої народні сокташі, традиції, принесені ищи из Пудкарпатя, котрі будуть и про будучі генерації.

У децемброви, пуд час прощаня из минулым роком, по традиції, жыючуй на Пудкарпатю, усе різали свині. Ипен такый сокташ тримали и у Пейчови, у районі Потач. Ги все и тепер вістка за міроприятя скоро рознесла ся меже бывателями. Так же майже ушытка русинська сполность была прийшла на міроприятя. Ясно, же главну роботу вчинив председатель РНС Пейча Йозеф Чегілі. Про днешню генерацію лишать ся актуалнов задача познавати русинські народні сокташі и передавати їх другим.

Из великим напнутєм зачало ся різаня свині. И не мож представити, накулько важно тримати шор проведення робут, од сього зависить успіх ушыткого. А результат буде видко уже вечур. Ушыткі сокташі принюс из собов Йозеф Чегілі, котрый їх старостливо тримле, из родного села Квасова, што на Пудкарпатю. Вун старав ся пуд час різаня дати урок організації и проведення так, як чинять у нього дома. Йсе говорило за вто, же накулько муцной коріня традицій родной землі. Йсе и Мадярув ся тыче, жебы русинська култура мала такой ипен муцной коріня, ибо так живот стає богатшым на традиції и сокташі. Жывот и култура Мадярув переплели ся из културов Русинув. Доста спомнянути тот факт, же первое войско куруцув складеной было майбулше из Русинув пуд командованєм Ференца Раковіця II. Дякувучи сему стало ся зливання цінностей и култур, котрі жыють до днешнього дня.

У Квасові обычно зарізану свиню кладуть на черево и обпалюють соломов. Уже и йсе придало веселу наладу про позеравучых. За мадярськым сокташом зарізану свиню подвішувуть и сяким кіпом пак розрізають, ріжуть на дарабы. Зато же свиню ріжуть скоро рано, тогды до сього міроприятя приязувуть и фрыштык. У таких случаях у Русинув їдять вадь пражену кров, вадь печунку. До печункы додавають майоран и пражать з цибулєв, а солять лем у кунцєви перед подаванєм. Зато печунка буде

мнягка и розсипчаста. Треба повісти, же за шором їдуть присмачкы. Русины хоснувуть немного присмачок зато, обы не стратити смак мняса. Хоснувуть суль, поперь, гурьку и солодку попригу, цибулю и чеснок. Послїднього кладуть на 30 процентув вещей, ги Мадяры. Завто мы скоштывали докус иншакый смак у приладжєных стравах.

На обід варили мнясну поливку из тонкыма різанками, на другое – квасна капуста из мнясом. На другой день давали голубці, зварені у ковбаснум узварови. По ушыткум был и десерт! Се складованое тісто из сливовым лекваром.

Дуже важнов частєв різаня є приладжєня з мняса зарізануй свині. Меже многих продуктув се варианты приладжєня гуркы и ковбасы, їх наповнення. И туй мож замітити вшєлиякі технології. Так у Русинув – йсе май поширені и гірешні поживы, при наладжованю котрых наповнюють кишкы. По русинськы – се мішанина білого мняса свині и рішкашы. Ищи єден спеціалітат – се мішанина

кровлянууй гречану кашы з додаванєм жемликув. А ковбаса, порувняно из мадярськов, одличать ся тым, же до неї кладуть намного вещей чеснока.

Природно, же по цілум днєви роботы, результаты – свіжі смачні стравы, годна оцінити сполность, гості, котрі зобрали ся файным числом вечур на коштованя. Пуд час їдїня пановала файна налада, котра ся пуддержовала бавков на гітарі, занимаєм народным умілством. Многі привели из собов малых діточок, указувучы сяким кіпом, же йсе наша будучность. Сяточный вечур став уже містнов традицієв.

Меже гостей бізувно же булшость дустали хосен и збогатили свої гастрономічні познаня. Єден из майстудєных потачськых зимушніх вечорув зогрів ся позад теплуй и веселуй налады. Надієме ся, же через сакі програмы, нові смакы и стравы, вуграли и стали популярныма у Пейчови Русины. У своїх далшых планах РНС Пейча каждый раз буде старати ся указати принесені з Пудкарпатя русинські народні традиції, сокташі и културу.

Міроприятя тримали у керетох проекта „Сейчені 2020. Европська Соціална Основа, грант TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001, Укріплення цінностей и містного ідентітєта”.

Дєрдь Розвань, журналист. Пейч, 2020.01.13.

Товмачила: Ірина Скіба

Четвертый Русинський Бал и Культурный вечер

При сполній організації Вседержавного Общества Русинув/Рутенув Мадярщини, Регіонального Русинського Національного Самосправовання області Боршод-Абов-Земплин, Русинського Національного Самосправовання Мішкольца у авлі Грекокатолицької гімназії Дєрдя Фратера уже 4. раз одбыв ся Русинський Культурний Вечур и Бал.

Дуже приятно, же на міроприятія зголосили ся вещей ги 150 участникув. Могли сьме попривітствовати пана Яноша Кожнянського, предсідателя ОРМ, Віктора Крамаренка, предсідателя ВРС и його жону, предсідателюв національних самосправовань Мішкольца, у тому числі польську предсідательку, а также болгарського, німецького и арменського предсідателюв.

Окремое привітствіє предсідателя Регіонального Русинського Національного Самосправовання області Боршод-Абов-Земплин и Русинського Національного Самосправовання Мішкольца было повіджено на адрес робутникув, котрі свойов работов в Урядови и адміністрації края помагавуть фунгованєви Самосправованя.

Майздалека гості прибыли из Башкова, котрі представляли містное Русинськое Самосправованя, и Русинськое Національное Самосправованя Тиса-вошварі числом пять люди.

По привітственуй бесіді предсідателя Марії Соноцькуй, при поясненєх Грейты Томазі, гості прослухали курті описы вшеліяких танцюв, котрі участники ансамбля народного танця „Долина Сінвы” представляли на конкурсї „Взлетіла Пава” 2019. рока у исповненню танцєвалнуй групи „Прючкєк”. Меже демонстрованых были танці из Шаркєза, Буковины, Земплина и Бодрогкє. Сопровож-

дав ансамбл педагог танцюв Анїта Леваї, котра прийняла од організаторув новинку „Русинський Світ”, у котруй была высвітлена інформація за сей конкурс.

Віктор Крамаренко, предсідатель ВРС, котрый фурт є гостєм наших міроприятія, попривітствовав притомных. Из гордостєв указав вудані русинськомадярський и мадярськом-русинський словарі, котрі даровав предсідателєви Регіонального Русинського Національного Самосправовання області Боршод-Абов-Земплин и Русинського Національного Самосправовання Мішкольца Марії Соноцькуй.

Пак послїдовала бесіда о. Яноша Соноцького, у котруй вун зацітовав фрагмент из Біблії и повідав за історичное трактованя сєго дня, пояснювучы, чом ипен у пятницю тримлють сей традиційный бал. Зато день проведеня міроприятія упав на сесь день, бо у спередущу неділю было грекокатолицькое сято – неділя Фарізея и зберателя данї, сяким кіпом сесь тыждень слободный и ипен сперед постом є час на проводжованя бала.

Сполнов молитвов зачала ся вечеря из трєх страв, а пак уже до самого рана тримало весіля, котрое коло пувночи прикрасила томбола.

Русинський Бал уже став традиційным, музыкальное сопровождєня забезпечив Балаж Кєріж. Дуже приятно было стрітити ся, побесідовати, потримати сесь вечур из файнов наладов з цїмборами.

Сякое міроприятія служить захранєнню наших традицій, зато надїєме ся, же у слїдувучум рокови назад буде можность про такі приятні стрічі.

*Янош Мігаль Соноцкі
Товмачила: Ірина Скіба*

ЯНУАР

Друкарня „Романтика” у Будапешті вудала зборник авторкы Тетяны Літераті з цікла „Носталгічної шейталоуаня по Унгварови”. Роботу заслуженой новинарькы України з українського языка на мадярський потовмачла Вікторія Макушіні Регов, а писатель Шандор Ковач одредаговав и пудготовив матеріал до печатні. 296 фарбных бокув, архівні фото, модерні фотографії и мапові прилогы надають виданю особу наладу. Книга представлять Унгвар зачатку 20. століття. На ї бокох стрічаєме общеизвѣстні и не дуже будовлі из їх історієв. Автор знакомить нас из жывом тогочасных обывателюв и їх діятельством.

(жерело: *Kárpáti Magyar Krónika*)

Середня Умільська Школа Шарошпотока наградила председателя Русинського Національного Самосправованя Шарошпотока, председателя Вседержавного Общества Русинув/Рутенув и председателя фінансово-ревізійной комісії ВРС Яноша Кожнянського премієв Дёрдя Шіпоша за значні досягнення у категорії розвою межинародных капчань.

7.: У селі Косовська Поляна (Раховський район) пруйшов Русинський Руждвяний Фестивал – „Гуцулський Бетлегем”.

11.: Столичное, а также Русинское Национальное Самосправованя VI. района Будапешта тримали сято „Русинское Руждво” у театралнуу залі на ул. Академія. У програмі выступили хор Белвароша-Ліпотвароша и діточый ансамбл „Русинята”. Міропріятя пудпоровали Русинські Національні Самосправованя II., III., VIII. районув и Обществ Русинськый Інтелігенції имени Антонія Годинкы.

12.: При організації Пейчського Русинського Національного Самосправованя, у керетох проекта „Сейчені 2020. Европська Соціална Основа, грант TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001, Укріплення цінностей и містного ідентітета”, у Пейчу-Потачі тримали міропріятя „Русинський Чудо-керт”. Дякувучы председателєви Русинського Національного Самосправованя Пейча Йожефови Чегілі, притомні мали можливість помиловати ся русинськым молодым сливовым кертом, попозерати фоткы квітя, пряностей и награды за вурощений урожай

у Чудо-кертї. Ко хотів, муг дустати и насїня. На завершеня програмы гості покоштовали єден из кінчув русинськый кухні, пудбивану пасоллю из буженнов ковбасов, ай фаршангові чуреги.

17.: Русинськoe Національное Самосправованя Кішварды, при пудпорованю Общества Культуры и Захраненя Традицій Кішварды, ЕТТ Tica, Nyírzem Coor Zrt. и Coffe Tea Area, у будовлі варошськый бібліотеки презентовало выставку „Русинська Дуга”. Привітствену бесіду потримала Татяна Ерделі, председатель Русинського Національного Самосправованя Кішварды. Гості мали можливість попозерати образы Кароля Цапа, Вікторії Деак, Маргіты Гала, Оксаны Гарагоніч, Татяны Рыбак, Андрія, Олесі и Артура Возницьких. У сесь вечур у програмі зучаствнили ся и школаші Середной Умільськый Школы Лео Вейнера.

30.: При організації Русинського Національного Самосправованя Мучоня одбыло ся Сято Трёх Святителюв, котрое зачало ся Сятов Літургієв у греко-католицькый церквовлі и котру тримав о. Сілард Сепеші. По Літургії учасники направили ся до Русинського Креста, де заспівали русинський гімн. Сященик Сілард Сепеші подля грекокатолицького обрядя посятив крест, потому Яношни Філкогазі, председатель Русинського Національного Самосправованя Мучоня повідала привітственое слово. Пак послідовала програма ученикув середной грекокатолицькый школы Сятого Пейтера, завершив програму народный хор из співанков „Червена Ружа”. У мучонськум Домі Культуры Шандора Петевфія гостюв чекав прийом.

30.: У резиденції Пудкарпатського Союзу потримали очередной за шором Пудкарпатський Вечур. Днешній був вручений мадярськый культурі. Учасники заспівали гімн, пак газдиня вечора Ілона Ловаш повідала історію проведення днюв мадярськый культуры. На зачатку притомні почтили памнять усопших 93-ручну др. Каталін Баторі, єдну из основателюв Пудкарпатського Союзу и піаністки Етелкы Чуприк. На вечорі выступили Йожеф Ижак, гусярь, співачка родом из Чопа Аніта Тегзе и ксілофоніст родом из Солотвина Іштван Донец. Залу и стїны корідора украшали образы ужгородського маляря Антона Ковача.

ФЕБРУАР

6.: Вседержавное Русинськoe Самосправованя у Домі Націоналностей на ул. Текелія потримало очередное за шором такой и закрытое засіданя. Депутаты обсудили и одобрили звіт председателя ВРС Віктора Крамаренко за роботу у період меже двома

засіданнями, бюджет Уряду ВРС и інституцій на 2020. рук, кандидатури лавреатів на премію Антонія Годинки и на грант на учебні стипендії на 2020. – 2021. роки. По засіданню депутати отпустили ся на цвинтар на ул. Фіумеї и почили памнать академика Антонія Годинки покладенєм вінцов на його гроб.

Всдержавное Общество Русинув/Рутенув Мадярщины, Региональное Русинское Самосправованя Боршод-Абов-Земплина и Русинское Национальное Само справованя Мішкольца провело „Четвертый Русинский Бал” уедно из сяточнов вечерів, а такой и Культурный Вечур. Міропріятя одбыло ся у авлі Католицькуй Гімназії Дёрдя Фратера. Танці тримали до самого рана, музыкальное сопровождения тримав Балаж Кёріж.

7.: Всдержавное Общество Русинькуй Интелигенції имени Антонія Годинки, Столичное Русинское Национальное Самосправованя, Русинское Национальное Самосправованя Терейзвароша, Русинское Национальное Самосправованя Йожефвароша тримали Памнятні дни на честь академика Антонія Годинки. У первый день была проведена памнятна конференція. Привітственным словом отворив конференцію председатель ВОРИАГ Др. Степан Лявинец, пак одбыло ся вручення премії Годинки. Потому бесіду тримав заміститель председателя ВОРИАГ Др. Янош Сабов, а дале послідовали доклады:

проф. Др. Олена Дуць-Файфер (Краков, Польша) – Роля лемковськуй літературы в розвою и захраненю етнічного ідентітета Лемкув;

Др. Маріанна Лявинец-Угрин (Будапешт, Мадярщина) – Тенденції хоснованя мадярськуй орфографії у русинькум языкови;

Др. Тібор Міклош Попович (Будапешт, Мадярщина) – Академик Антоній Годинка и русинський Тріанон.

Позад докладув одбыла ся презентація виданя „Narút” XXI. 9 ч. у котрум є и нарис Георгія Сонді за Русинув. Главный редактор Др. Йожеф Ботлік. Слїдувоч была презентація фїлма „Меншыны на

Пудкарпатю”. (I. часть трилогії). Професійной пудпорованя – Пудкарпатський Союз и ТВ 21 (Ужгород). Автор сценарія и режисер – Марта Гайдук, ведучый фїлмарь – Лайош Новак и Томаш Берецкі, обробка - Бейла Болла, продюсер – KárpátPress Stúdió. Фїлм був выпущеный 2020. рока при пудпорованю Мадярського Уряду. Вечур завершыв ся волным обміном думок и фуршетом.

8.: На другый день міропріятя, у грекокатолицькуй церьковлі на площі Руж пройшла Сята Лятургія, по котруй состояло ся покладеня вінцов и панахіда на цвинтарі по ул. Фіумеї коло гроба Антонія Годинки.

15.: Русинское Национальное Самосправованя Зугло провело череду програм на честь академика Антонія Годинки. На цвинтарі Фіумеї отбылося покладеня вінцов у памнать академика. Пусля, у Центері Меншин на улиці Тёкелі присутним був презентованный доклад и дізкусія, присячена Антонію Годинці. А на завершеня програмы были представлені русиньскі традиційні стравы.

22.: Столичное Русинское Национальное Самосправованя тримало Русинський Фаршанговый Бал у Театралнуй Залі на улиці Академія. Міропріятя пудпоровало Русинское Национальное Самосправованя VI. района Будапешта.

29.: При сполнуй організації XVI., XIII., XIV., XI., X., VII. р. Русиньских Национальных Самосправовань Будапешта, Общества Русинув/Рутенув Мвдярщины, Общества Русинькуй Культуры и Фондації „За Русинув” отбылася бесіда из презентаціев фїлма на тему Памнятки про Раковція на Подкарпатю. Бесіду тримав изглядователь Подкарпатя Шандор Ковач.

Товмачила: Ірина Скіба

Всдержавні сята и міропріятя

2020. марець 28. – Сята на честь Ференца Раковція II. (Шарошпоток, Борші)
2020. май 16. – Русинское Национальное Сято (Дунауйварош)
2020. август 23. Русинський Отпуст (Шайовпалфола)
2020. новембер 14. – Шедевры Русиньского Умілства (Будапешт)

Майдеталну інформацію за програмы подаме пуднійше.

Водокицу / Vízkereszt

Будапешт / Budapest

Фото Зіта Меренї, Ласлов Бокаї
Fotó Merényi Zita, Bókay László.

Гомровіт / Homrogd

Нїредьґаза / Nyíregyháza

Фото migorkat.hu. / Fotó migorkat.hu.

Фото Нора П. Тосм./ Fotó P. Tóth Nóra.

Koszorúzás / Покладення вінцюв

A zuglói RNÖ rendezvénye / Програма РНС Зуглова

4. Русинський Бал / 4. Ruszin Bál

Vízkereszt

Vízkereszt ünnepén a keresztények ősi szokása a vizek megáldása. Krisztus követői ezen az ünnepen megélik azt az örömet, amit az Isten mélyebb megismerése jelent, hiszen Krisztus Jordánban való megkeresztelkedése alkalmával a teljes Szentháromság mutatkozott meg.

Jézusnak a Jordán folyóban történt megkeresztelkedésére nagy ünnepélyességgel emlékezett a görögkatolikus egyház január 6-án. Vízkereszt ünnepével

főpásztor. „Szükségünk van nekünk is a minden rosszról való megtisztulásra, lelkünk megtisztítására, amire különösen jó alkalom egy új év kezdete.” A Szent Liturgia után a templomban megszentelt vízzel áldotta meg Orosz Atanáz püspök a Homrodi Görögkatolikus Általános Iskola újonnan kialakított és felújított épületrészt, majd pedig az osztálytermeket. A munkálatok során a meglévő szolgálati lakást alakították át új csoportszobává, valamint mellé épült egy teljesen új

szoros kapcsolatban van a nagy vízszentelés, amit templomban, de ősi hagyományt felelevenítve folyónál, tóparton, vagy kút mellett is végeznek.

Az ünnep Budapesten január 5-én virrasztással kezdődött a Rózsák terén. A hagyományoknak megfelelően Kocsis Fülöp érsek-metropolita atya január 6-án, vízkereszt napján Szent Liturgiát mutatott be a Fő utcai Szent Flórián-templomban, majd a Duna-parton megszentelte a folyó vizét. A főpásztor prédikációjában többek között arról beszélt, hogy Isten ugyan mindig köztünk van, az emberek mégis várják. Ez a várakozás fejeződik ki évről évre karácsonykor, Krisztus születésének, és húsvétkor, föltámadásának ünnepén. (Forrás: Magyar Kurír)

Orosz Atanáz püspök, a Miskolci Egyházmegye főpásztora Homrodon tartott püspöki Szent Liturgián és az azt követő vízszentelés szertartásán a Homrodi Görögkatolikus Általános Iskola felső tagozatos tanulói is részt vettek. Vízkereszt ünnepén Keresztelő Szent Jánosról szól az evangélium, aki a bűnbánat keresztiségét hirdette. Azokat is, akik elmentek a Jordán folyó mellé, a bűneiktől segítette megtisztulni – mondta a

földszintes tantermi szárny is, így majdnem száz négyzetméterrel bővült az iskola épülete. A beruházás az EGYH-KCP-16-P-0115 pályázati forrásból valósult meg. Az új részben testnevelés órák megtartására alkalmas termet rendeztek be. (Forrás: migorkat.hu)

Nyíregyházán, a Szent Miklós székesegyházban Szocsk A. Ábel, a Nyíregyházi Egyházmegye püspöke által vezetett Szent Liturgián Jézus Krisztus megkeresztelkedésének ünnepén a hívek Szent Máté Evangéliumának tanítását hallgathatták: „Megkeresztelkedése után Jézus nyomban feljött a vízből. Akkor megnyílt az ég, és látta, hogy az Isten Lelke mint galamb leszállt és föléje ereszkedett. Az égből szózat hallatszott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik.” A Szent Liturgia végén Ábel püspök vizet szentelt. A Szentlélek megszentelő erejét hívva rálehelte a vízre, és Krisztus vízbe bocsátkozásának jelképeként a trikériont (a Szentháromságot jelképező háromágú gyertyatartó – szerk.), az áldásra tartott kezét, valamint a keresztet is vízbe mártotta. A szentelményből merítve a hívek közé ment és meghintett minden jelenlévőt szenteltvízzel. (Forrás: nyirgotkat.hu)

Dr. Szabó János jubileumára

Idén 80 éves jubileumát ünnepelte dr. Szabó János sebész, aki 1998-ban aktívan bekapcsolódott a ruszin közösség életébe, 1998-2019 között a Budapest-Józsefváros Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnöke volt. 2001-ben kezdeményezésére a Józsefvárosi Ruszin Önkormányzat támogatásával megjelent a Ruszin Kalendárium. A jelenleg Ruszin Almanach címen megjelenő kiadvány szerkesztésében Dr. Szabó János aktívan részt vesz. A 2002. évi kisebbségi képviselők választása eredményeként a 2003-ban megalakult Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlésének 2003-2010 között képviselője, a Fővárosi Ruszin Önkormányzatnak pedig tagja volt a 2003-2010 közötti időszakban. Dr. Szabó János a Magyarországi Ruszinok/Rutének Országos Szövetsége és a Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Egyesület alapító tagja, az Ugocsa Együttes alapítója és vezetője, számos kulturális és szakrális rendezvény szervezője és lebonyolítója.

Dr. Szabó János 1940. február 6-án született a Szolyva járási Királyfiszálláson. 1957-ben felvételt nyert az Ungvári Állami Egyetem orvosi karára. Diák-

évei alatt részt vett a tudományos és művészeti szakörökben, több hangszeren játszott, kórusban énekelt. A diploma megszerzése után 2 évig körzeti orvosként dolgozott. Ekkor az Ungvári Megyei Kórház sebésztén Fedinecz Sándor professzor mellett asszisztensként

elsajátította a szakma felelősségteljes művelésének legfontosabb szabályait, később Polozsinec professzornál dolgozott 1982-ig. Az anyaországba való áttelepülés után Budapest különböző orvosi rendelőiben dolgozott, és a mai napig is sebészként dolgozik.

A ruszin kultúra, a hagyományörzés, az anyanyelv és a görögkatolikus értékek ápolása terén kifejtett tevékenységéért az

Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése 2006-ban Dr. Szabó Jánosnak Hodinka Antal Díjat - oklevelet és emlékérmét - adományozott. Dr. Szabó János a Fővárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat által alapított Duchnovics plakett és oklevél birtokosa.

Chev. Dr. Szabó János CLJ. a történelmi Szent Lázár Katonai és Ispótyalos Lovagrend Egyesület lovagjaként több éve karitatív tevékenységet végez.

Éljen soká, sok boldog éven át!

Manajló András festőművész születésének 50. évfordulója

2020. január 18-án az Aquaworld-Resort Szálloda impozáns előterében számos részvevő Manajló András festőművész születésének 50. évfordulója alkalmából megrendezett jubileumi kiállítás festményeiben gyönyörködött. Az ünneplő közönség soraiban a jelenlévő barátok, rokonok, művészetkedvelők üdvözölték Manajló Irmát, András édesanyját, Ilykó Andreát, András feleségét és hűséges társát és fiaikat: Teodort és Gregort, Manajló-Prihogyko Viktóriát, András nővérét és családját. A tárlatot Pfandler Katalin, a szálloda igazgatója, művészetpártoló, a család barátja nyitotta meg, majd Ortutay Mária, irodalomtörténész ismertette a művész életútját. Giricz

Vera, az Országgyűlés ruszin nemzeti-ségi szószólója Manajló Andrásnak a ruszin közösség szellemi és kulturális értékeinek megőrzésében betöltött szerepét méltatta. A művészdinasztia harmadik nemzedékét képviselő festőművész új alkotói korszakáról, a megtett útról, az elismertségről nagy szeretettel tartott kiváló szakmai összefoglalót Manajló-Prihogyko Viktória – András nővére. A jubileumi kiállítás emelkedett hangulatának zenei aláfestését Farkas Sándor zongorajátéka adta. Manajló András festőművészről és jubileumi kiállításáról a Duna TV a Rondó Nemzetiségi Műsorok szerkesztősége által készített műsort sugárzott.

Andrásról

Manajló András a ruszinság tevékeny képviselője, aki képeivel és életével - számára ez ugyanaz - szolgálja nemzetiségünk fennmaradását és a művészetet. Nemcsak a múltban és a jelenben, hanem a jövőben is: az állandó gondolkodásával, érzéseinek, élményeinek egyedülálló feldolgozásával és családja művészeti tapasztalataival, hagyományaival és adottságaival megfestett képeivel, amelyekkel mély, eltörölhetetlen nyomot hagy rólunk, ruszinokról. Hálával és elismeréssel tartozunk ezért a fél évszázadért, aminek fordulóját ünnepeljük most.

Mikor átvette apjától a nagyszülőtől származott ecsetet, akkor a felelősséget és az egyik legszebb küldetést vállalta és teljesítette is méltón. Szép családja mellett bátran élte az alkotók mindennapjait, technikáról technikára, színekből színekbe jutott mélyebbre és mélyebbre az emberi lélekbe, mely kezének mozdulataival meséli el ezt a vásznon nekünk, szemlélőknek.

A „Genesis” elnevezés erre hivatott utalni. Csak ülünk le a képek elé, hagyjuk hatni a látványt. Az első színazonosítások után megfogalmazódik bennünk az, mit szavakkal nehezen, de hideggel, forrósággal, kellemes és kellemetlen, de valós érzésekkel mi és érzünk minden nap. Gazdag lesz így ez a pár perc, mit András ad nekünk. A festészet mesteriségének legújabb technikájával ősi kincset ad ruszin lélekkel, amelyért soha el nem maradó köszönettel és elismeréssel tartozunk.

Manajló András jubileumi kiállításán sok családtag, kedves barát, ismerős gyűlt össze ünnepelni az 50 éves születésnapot és a ruszinság művészetének legújabb értékeit. Ez alkalom volt összegezni eddigi közösségi életünket, és indítatás megtervezni ruszin valóságunkat, melyhez András életével és művészetével nagy segítséget adott. Nem szabad elfelednünk, honnan származunk, hová érkezhetünk. Rajtunk múlik.

Éljen soká, sok boldog éven át!

Giricz Viktor

Manajló Iván festőművész emlékére

Halálának 10. évfordulóján tisztelettel emlékezünk Manajló Iván festőművészre, aki a 2002. évi ruszin nemzetiségi képviselők választásának eredményeként megalakult Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlésének 2003-2007 közötti időszakban, a Váci Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat 2002-2010 közötti időszakban képviselője volt.

Manajló Iván 1942. január 16-án, Ungváron született. Középiskolai, majd iparművészeti szakiskolai tanulmányait Ungváron végezte, később a Kijevi Képzőművészeti Akadémián szerezte diplomáját. 1976-tól az Erdélyi Béla, Boksay József és Manajló Fedor világhírű kárpátaljai festőművészek által alapított Ungvári Iparművészeti Szakiskola tanára, majd később igazgatója. Kitartó munkájának köszönhetően családi házukban létrejöhett edesapja, Manajló Fedor Emlékmúzeuma. Nevéhez fűződik a Kárpátaljai Hivatásos Képző- és Iparművészek Egyesületének megalapítása, amelynek elnöke volt. Művei számos hazai és külföldi

képzőművészeti kiállításon szerepeltek, a választott témák, az alkalmazott technikák és színek a művész gazdag lelki világának megtestesülései voltak.

A ruszin kultúra, a hagyományörzés, az anyanyelv és a görögkatolikus értékek ápolása terén kifejtett tevékenységéért Manajló Iván festőművésznek az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése 2005-ben Hodinka Antal Díjat - oklevelet és emlékérmét – adományozott. A Magyarok Világszövetsége 2009-ben Manajló Ivánt az egyetemes művészet gazdagítása, a magas szintű alkotói tevékenysége és a magyar-ruszin barátság megerősítéséért kifejtett erőfeszítések elismeréseként a Magyar Nemzetért ezüstéremmel tüntette ki. Fia, Manajló András festőművész kezdeményezésére a Ruszinok Világkongresszusa és a Váci Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat megalapította a „Pro Arte Ruthenorum” - Manajló Iván ruszin nemzetiségi művészeti díjat. A díj megalapításának célja a ruszin nemzeti újjászületés támogatása, a gazdag és egyedülálló ruszin kultúra népszerűsítése világszerte.

Manajló Fedorra emlékezünk

A Manajló festődinasztia doyenjenek, Manajló Fedornak halálának évfordulójára emlékeztünk január 15-én.

A neves festőművész és közéleti személyiség 1910. október 19-én született Iványiban, tanár családjában. Művészi hitvallása a népművészet tanulmányozása és feldolgozása. A művészet törvényei értelmében a ruszin nép értékei a halhatatlan szellem, az évszázados álmok, a széperék és az etikai példák, amiket megragadni, átfogalmazni, megőrizni hitvallása lett. A XX. század 30-40. években kialakult a művész alkotói programja. Manajló Fedor azt vallotta, hogy a festőművésznek, hasonlóan a népi kézműveshez, éreznie kell, amit az élet ad, a fontosságát annak, amit tesz, annak a festménynek a nélkülözhetetlenségét, amit festeni készül. Szerinte a művész esztétikai rendszere a szépség népi eszményein, az igazságosságon, a jóságon alapszik. Manajló Fedor vallja, hogy a művészet egyik elvi alapja, hasonlóan a népművészethez, az érthetőség elve, az egyszerűség elve, a kifejezési eszközök korlátozott használatának elve és az igazi művészet egyszerűségének elve.

Az Ungvári Népművészeti Skanzen egyik kezdeményezője és tevékeny szervezője volt, a munkálatok során hasznosíthatta a ruszinok építészeti, népművészeti és életvitelével kapcsolatos sokrétű ismereteit. Manajló Fedornak köszönhető a dísztek faragásának egyedülálló, ősi

technikája. A művész alkotómunkája mellett jelentős társadalmi tevékenységet is folytatott: jelentős szerepet vállalt az Ungvári Művészeti Szakiskola megalapításában: egyike volt az intézmény első tanárainak; a Képzőművészeti Galéria és a Festőművészek Kárpátaljai Tagozatának létrejöttében is jelentős szerepet vállalt. 1948-tól a tagozat elnöke volt, sokat tett a szervezet megerősítése terén, több éven át a fiatal festőművészekkel foglalkozó bizottságot vezette. Manajló Fedor egyike volt azoknak a festő-

művészeknek, akik művészi alkotótevékenységükkel segítették a Népművészet Házának, a Kárpátaljai Ukrán Drámai Színháznak, a Kárpátaljai Megyei Filharmóniának és a „Kárpátok” kiadónak tevékenységét.

Harajda Iván (1905-1944)

A híres ruszin tudós 1905. január 29-én született Drugetházán, az akkori ungvári járásban. Kárpátalja Csehszlovákiához való csatolása után az egész család a Trianon utáni Magyarországra költözött. A székesfehérvári gimnáziumban érettségizett 1924-ben, majd a budapesti egyetem jogi kar elvégzésével (1928) már a pécsi nyelvészeti kar hallgatója-

ként, Hodinka Antal segítségével átkerült a krakkói Jagelló egyetemre, amely 1934-ben való elvégzése után ott maradt tanárként. 1939-ben a fasiszták más krakkói diákkal együtt letartóztatták. A magyar kormány 1940 áprilisában kiszabadította, majd ebben az évben, novemberben már Ungváron volt, ahol 1941-ben a Kárpátaljai Tudományos Társaság ügyvezető igazgatója lett, és csodálatos módon egészen a Vörös Hadsereg bevonulásáig tudott eredményesen dolgozni. Tevékenységét a „Ruszin nyelvtan” kiadásával kezdte 1941-ben, és ez a könyv lett az alapja a ruszin irodalmi nyelv kodifikációjának, amely ekkor először vált a magyar mellett hivatalos nyelvvé Kárpátalján. A

következő négy év alatt a Kárpátaljai Tudományos Társaság lapjait szerkesztette: „Зоря-Намал” , „Irodalmi hét”, „Orosz Ifjúság”, könyvkiadványokat gondozott: „Irodalomtudományi Könyvtár”, „Népkönyvtár”, „Gyerekkönyvtár”. A Kárpátaljai Tudományos Társaság valójában a nemzeti tudományos akadémia szerepét töltötte be 1941-1944 között, működése pedig a tudomány és az ismeretterjesztés területén tevékeny Harajda Ivánnak volt köszönhető. Ő fektette le a ruszin bibliográfia alapjait is, mikor nem sokkal a Vörös Hadsereg bevonulása előtt Lelekács Nyikolájjal együtt kiadta a „Kárpátalja bibliográfiája” első kötetét. Ez utolsó hősi tetteért rettenetes árat fizetett a ruszin kultúra kiváló tudósa. A szovjet állambiztonsági szervek ügynökei 1944. november 17-én jöttek érte, és majdnem egy hónap múlva, december 13-án a hivatalos jelentés szerint „szívelégtelenségben” hunyt el a börtönben; holttestét közös sírba helyezték, hogy síremlékét az utódok ne tudják meglátogatni, hogy ne tudják leróni tiszteletüket a ruszin nép nagy fiának emléke előtt.

Padjak Valerij „Iván Andrijovics Harajda: a nyelvész, a Kárpátaljai Tudományos Társaság ügyvezető igazgatójának születésének 100-ik évfordulója alkalmából (1905-1944)” cikke alapján.

Kukolnik Vaszil (1765-1821)

Egyike volt azoknak a honfitársainknak, akik jelentős tudományos eredményeket ért el az édes Kárpátalja határain kívül. Munkácsnál született 1765. január 30-án. Tanulmányait a lemergi papneveldeben és a Bécsi egyetemen végezte. A természettudományi kart vezette a korabeli lengyel Zamosztye egyetemén az előtt, hogy 1805-ben Oroszországba hívták,

ahová Baludjanskij Mihailhoz hasonlóan egy másik honfitársunk, Orlay Iván ajánlására került, aki mély nyomot hagyott Oroszország XIX. századi történelmében. A Szentpétervári Vezető Pedagógiai Intézetben Kukolnik professzor kémiát, fizikát, mezőgazdaságtant és a római jog alapjait tanította, sokáig volt az intézmény igazgatója. Ezzel párhuzamosan a római és a

polgári jog alapjait oktatta a cári örökösének, és a XIX. század első felének cári Oroszországának egyik legelismertebb közéleti személyisége volt. Később a Nezhinski Líceumot vezette, amely jelentős szerepet játszott az orosz tudományos és művészeti elit kialakulásában. Nem tudni mi okból, de itt követett el öngyilkosságot.

Fontos helyett foglalt el a korabeli Oroszországban tevékenykedő honfitársaink között, sokrétű tehetségével kiemelkedő sikereket ért el, jelentős szerepet játszott az orosz jogtudományi, gazdaságtani és mezőgazdaságtani tudományok megalapításában. Számos tudományos tankönyvet hagyott hátra, szerkesztője volt az Orosz Birodalom gazdasági lapjainak.

Beleny Mihajló „Vaszil Grigorovics Kukolnik: a tudós, természettudós-fizikus, pedagógus és jogász születésének 240-ik évfordulójára (1765-1821)” cikke alapján.

Sztavrovszkij-Popradov Julij (1850-1899)

Az egyik oka annak, hogy keveset tudunk a XIX. század híres ruszinjairól, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia megszűnése után a ruszinok különböző országok területein maradtak, ahol ezután senki sem volt, ki gondozta volna neves honfitársaink emlékét. Sajnos ma is ez a helyzet. Nincsenek méltó emlékművei Bacsinszky Andásnak és Dobránszky Adolfnak, a kiemelkedő egyházi és közéleti személyiségeinknek, ahogy Szilvay Ivánnak, Kralickij Anatolijnak és Sztavrovszkij-Popradov Julijnak, a XIX. század irodalmi elitünk neves képviselőinek sem.

Sztavrovszkij-Popradov Julij tekintélyes görögkatolikus lelkész családjába született (anyja az ungvári Dulházy magyar családból származott) az ólublói Szulinban, a Poprád hegyi folyó partján, amelytől az írói álnevét kölcsönözte. A hazai Szulinban tanult, majd Lőcse és Eperjes gimnáziumaiban. A Pesti Egyetemen bölcsészeti tanulmányokat akart folytatni, de a fővárosában rögtön a teológián kezdte meg tanulmányait. Abban az időben a fiatal költő már eléggé ismert volt a ruszin olvasóknak, mint az ungvári „Világ” újság tehetséges írója (legsikeresebb versei „Az álom”, „A remény”, „Orosz vagyok”), és „Az eperjesi oroszok legfontosabb hiedelmei” néprajzi cikk írója. [ahogy a címeiből látszik, az oroszbarát irodalmáraink akkor, a XIX. században még oroszul írtak - a szerk.] Pesten

Sztavrovszkij-Popradov Julij aktív közéleti szerepet is vállalt, de közben Kárpátalja kulturális fejlődésével is törődött, ruszin népének hazájával. Később „Az új világ” folyóiratban publikálta néprajzi cikkeket és verseit. Tanulmányai befejezése után visszatért hazájába, ahol néhány irodai állás után 1879-ben az Eperjesi Egyházmegyében, méghozzá Dobránszky Adolf falujában, Csértészen végre parókus lett, és itt szolgált élete végéig. Itt lehetősége volt használni a hatalmas könyvtárat, és az író aktívan együttműködik az ungvári „Kárpátok” újsággal és a „Levél” folyóirattal, néprajzi cikkeket és újabb verseket publikált. De 1899. március 25-én a kegyetlen halál nem hagyta a nagy hazafit és író-t befejezni alkotói terveit. Ahogy az ungvári irodalomtudós Padjak Valerij írta róla: „A költő itt hagyott minket, ránk hagyta művészeti örökségét, és mi a mai napig nem tudjuk, mit kezdjünk vele!”

Padjak Valerij „Julij Ivanovics Sztavrovszkij-Popradov: a költő, publicista születésének 155-ik évfordulója alkalmából (1850-1899)” cikke alapján.

A három jubilánssról többet a Padjak Valerij A helytörténeti kalendárium évfordulói a 2005. évre (Uzsgorod, V. Padjak 2004) című könyvből tudhatunk meg. (a szerk.)

Kedves Olvasóink!

Kérjük, hogy adója 1% a Ruszinokért Alapítványnak adományozza!

Adószáma: 18170720-1-42

Tisztelt Olvasók!

Bővebb információt a magyarországi ruszinok életéről WEB oldalunkon találhatnak:

<http://ruszin.com>

Ruszin Hagyományörző Disznóvágás Pécs-Patacson

Az ember csak ámul és bámul, amikor a Pécsi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat (PRNÖ) érdekes programjáról terjednek a hírek a városban és környékén. Igazán nagyra értékelendő az a törekvés, hogy megtartsák, megmentsék és megőrizték a Kárpátaljáról hozott ruszin népszokásokat, hagyományokat és népművészetet a jövő számára. A nemzetiségi kultúrát éppen a hagyományok, népszokások, a népi kultúra és annak gyakorlása őrzi meg.

Decemberi évbúcsúztatónak a téli évszakhoz illő a ruszin hagyományok szerinti disznóvágást tartották meg Pécs patacsi városrészében. Mint mindig, most is hamar híre ment a lakosság körében e rendezvénynek, és szinte az egész ruszin közösséget idevonzotta a disznóvágásra. Ez is színesítette a soknemzetiségű város kulturális életét. Ebben a tevékenységben kiemelkedő munkát végez a PRNÖ elnöke, Csehily József. A mai nemzedékekre vár a feladat, hogy a ruszin néphagyományokat mind jobban megismerjék és továbbadják.

Nagy izgalommal kezdtek a disznóvágást, amit sok érdeklődő is figyelt. Nehéz elképzelni, hogy egy disznóvágás folyamatában is van különbség. Ennek értékelése végül is az estére maradt. A ruszin szokásokat maga Csehily József hozta a szülőfalujából, a kárpátaljai Kovászó faluból, és őrizte meg. A disznóvágás irányításával igyekezett megismertetni a gyakorlati munkát, és meghonosítani a közösség körében. Ez a szándéka is azt bizonyítja, hogy az idősebb korosztályban milyen erősen élnek a szülőföldi hagyományok. A magyaroknak is érdeke, hogy a ruszin kultúra itt is gyökeret verjen a hagyományok életben tartásával.

A kárpátaljai ruszinok élete összeforrt a magyarokéval. Gondoljunk arra, hogy II. Rákóczi Ferenc első kuruc serege ruszinokból állott. Így természetes, hogy a két nemzet szokásai összemosódtak, kiegészültek, és a mai napig is így élnek.

Kovászón általában a leszúrás után hasra fektetik a disznót, és szalmával perzselik. Már ez is a hangulattal magával ragadta a legfiatalabb nemzedéket és a kíváncsiságú városiakat. A magyar szokás szerint rénfára akasztják a disznót, és ott végzik a bontást, feldarabolást. Mivel kora reggel indították a disznóvágást, így a reggeli is ehhez igazodott. Általános ruszin szokás szerint sült vért vagy májat fogyasztanak el reggeliként. Ezúttal sült májra került sor, azaz majorannával fűszerezett májat sütöttek hagymában, amit tálaláskor sóztak meg. Így a sült máj puha és omlós lett.

Egyébként a sorban a fűszerezés következett. A ruszinok kevesebb fűszert használnak, azért, nehogy a fűszerek változtassanak a húsok ízén, csupán sót, borsot, erős és édes paprikát, majorannát, hagymát és fokhagymát használnak. Ez utóbbiból 30 %-kal többet kevernek bele, mint a magyarok. Így egészen más ízhathást tapasztalunk.

Ebéd idejére orjalevest főznek metélt tésztával, a második fogásra pedig toroskáposztát adnak. Érdemes kipróbálni! Másnapjára pedig abalében főzött töltött káposztát tálalnak fel. Azért a desszert itt is kijár! Szilvalekvárral készítik el a hajást.

A vágás izgalmas része természetesen a feldolgo-

zás volt. Ezek között is a legváltozatosabb művelet a hurka és a kolbász elkészítése, az ellenőrző ízlelések és a töltés. Itt is észrevehettünk eltérő kézi technológiát. Így a ruszinoknál az egyik legelterjedtebb és legnépszerűbb készítményei a kétféle bélbe töltött töltelékű, azok között is a fehér hús és rizs keverékéből fodros bélbe töltött készítmény – ruszin módra. Egy másik összetételű töltött termék, amit katakönyök-

be (disznó vakbele) töltenek. Ez a véres hajdinas töltelék még kockára vágott, gyengén pirított zsemlyét is tartalmaz. A katakönyökbe és a fodros bélbe töltött hurkák a vastag falú belek miatt soha nem lyukadnak ki sütéskor. A kolbász annyiban különbözik, hogy a fűszerezéskor sokkal több fokhagymát használnak fel a töltelékbe. Természetesen az egész napi tevékenységet és annak eredményét, a kisült készítményeket már az esti programban értékelte a vendégsereg. A jó hangulatú étkezés közben néhány igen szép hagyományos kézimunkában és a gitárzenében is gyönyörködhetett a szép számú ruszin közösség, amelyre a szülők már csöppségeiket is elhozták, mutatva, hogy itt a jövő. Az ünnepi hangulatú este pedig egy régi, falusi szertartást idézett fel. A vendégek közül bizonyára többen ellessék a ruszin disznóvágás és feldolgozás különlegességeit gazdagítva velük a hazai konyha kínálatát. Az egyik leghidegebb patacsi téli este is felmelegedett a vidám hangulatban. Reméljük, hogy ezzel a programmal új ízek és húskészítmények nyerték meg Pécsset. A PRNÖ további tervei között mind több alkalommal kívánják bemutatni a Kárpátaljáról hozott ruszin néphagyományokat, szokásokat és kultúrát.

A rendezvényre a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 a helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában projekt és a Széchenyi 2020 Európai Szociális Alap keretein belül került sor.

Rozvány György újságíró. Pécs, 2020.01.13.

4. Ruszin Bál és Kulturális Est

A Magyarországi Rutének/Ruszinok Országos Szövetsége, a BAZ Megyei Területi Ruszin Önkormányzat és a Miskolc MJV Ruszin Önkormányzat közös szervezésében a Miskolci Fráter György Katolikus Gimnázium Aulájában 4. alkalommal került megrendezésre a Ruszin Kulturális Est és Bál.

Nagy örömünkre szolgált, hogy több mint 150-en jelentek erre a közösségi estre. Közünkben köszönthettük Kozsnyánszky János urat, az MROSZ elnökét, Kramarenko Viktor urat, az ORÖ elnökét és kedves feleségét, a Miskolci MJV társnemzetiségi elnökei közül a lengyel elnök asszonyt, a bolgár, a német és örmény elnök urakat.

Külön köszöntötte Szónoczky Mária, a Miskolc MJV és a B-A-Z megyei Ruszin NRÖ elnöke a városi önkormányzat azon dolgozóit, akik a hivatalban az adminisztrációs munkával segítik önkormányzatunk működését.

Legtávolabbi vendégeink Baszkórol érkeztek, akik a helyi ruszin önkormányzatot képviselték, valamint a Tiszavasvári Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat is részt vett öt fővel a 4. Ruszin Bálon.

Szónoczky Mária elnök asszony megnyitó beszéde után Thomázy Gréta tolmácsolásában halhattunk rövid ízelítőket a Szinavölgyi Néptáncműhely előadásai előtt a különböző táncokról, melyeket a 2019. év Főlszállott a Páva győztes Prücskők csapata mutatott be. A bemutatott táncok között voltak sárközi, bukovinai és zempléni, valamint bodrogi tájegységek táncai. A

néptáncsoportot Lévai Anita táncpedagógus kísérte el, és az esten kapta meg a Ruszin Világ előző számát, ahol a 2019-es eseményről számol be az újság.

Kramarenko Viktor, az ORÖ elnöke, aki már rendszeres vendége rendezvényünknek, köszöntötte az egybegyűlteket. Büszkén mutatta be az újonnan megjelent

Ruszin-Magyar és Magyar-Ruszin szótárakat, melyeket az Elnök Asszonynak is átadott.

Ezt követően Szónoczky János atya ismertetőjével egy bibliai és egy történelmi eseménnyel tette emlékeztetővé az est jelentőségét, és elmagyarázta, hogy pénteken miért is lehet bált rendezni.

Önkormányzatunknak tudatosan esett erre a pénteki napra a választása, mert előző vasárnap ünnepli görögkatolikus egyházunk a vámos és farizeus vasárnapját, így egyházunk szabad hetet ír elő.

A vacsora előtti imádsággal vette kezdetét a 3 fogásos vacsora, majd a hajnalig tartó mulatozás, melyet éjfélkor a tombolahúzás színesített.

Ez a bál már hagyományaink közé tartozik, ahol a zenét Kőrösi Balázs szolgáltatta. Találkozhattunk, beszélgethettünk és jó hangulatban tölthettünk el egy estét barátainkkal, ismerőseinkkel.

Rendezvényünk hagyományteremtő, így reményünk szerint jövőre is lehetőséget adunk a találkozás örömeinek.

Szónoczky János Mihály

JANUÁR

A budapesti Romantika Kiadó Kárpátaljai Spektrum sorozatában megjelent Literáti Tetyana írásainak gyűjteménye *Múltidéző séta Ungváron* címmel. Ukrajna Érdemes Újságírója munkáiból a válogatást ukrán nyelvből magyarra Makusinné Rehó Viktória fordította és Kovács Sándor író rendezte sajtó alá. 296 színes oldalon az írásokat illusztráló archív képek, mai fotók és térképmelléletek teszik még hangulatosabbá a kiadványt. Ez a könyv bemutatja a 20. század eleji Ungvárt. Lapjain találkozhatunk közismert és kevésbé ismert épületek hiteles történetével. A szerző ismerteti az egykori lakóinak életét és munkásságát. (Forrás: *Kárpáti Magyar Krónika*)

Szövetsége, az ORÖ PEB elnökének a Sipos György díjat adományozta.

7.: A rahói járási Kaszómezőn (Koszivszka Poljana) megrendezték a helyi ruszinság karácsonyi fesztiválját, a Hucul Betlehemet.

11.: A Fővárosi, valamint a VI. kerületi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat Ruszin Karácsonyi ünnepséget rendezett Budapesten, az Akadémia utcai Színházteremben. A programban fellépetek a Belváros-Lipótváros vegyeskar és Ruszinyáta gyermekcsoport. A rendezvény támogatták a II., III., VIII. kerületi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatok és a Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmisségi Egyesület.

12.: A Pécsi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében, a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 a helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában projekt és a Széchenyi 2020 Európai Szociális Alap keretein belül Pécs-Patacon került sor a „Ruszin hagyományörző disznóvágás Patacon” rendezvényre. (Részletes cikk Rozvány György újságíró tollából az előző oldalakon található).

12.: A Pécsi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében, a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 a helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában projekt és a Széchenyi 2020 Európai Szociális Alap keretein belül Pécs-Patacon került sor a „Ruszin Csodakert” rendezvényre. Csehly József, a Pécsi

Ruszin Önkormányzat elnökének köszöntője után a látogatók megtekinthették a fiatal ruszin szilvás kertet, majd diákat és fotókat a „Csodakert” gyümölcsseiről, fűszereiről és virágairól. Aki kért, kapott vetőmagokat is. A program végén a ruszin konyha egyik kincsét, a habart babot füstölt kolbásszal, majd farsangi csörögét kóstolhatták meg a vendégek.

17.: Kisvárdai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata a Várda Hagyományörző Kulturális Egyesület, a Tisza ETT, Nyírzem Coop Zrt. és a Coffee Tea Area támogatásával „RUSZIN SZIVÁRVÁNY” címmel kiállítást szervezett a Városi Könyvtárban. A megnyitó beszédet dr. Erdélyi Tatjana, Kisvárdai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatának elnöke tartotta.

A tárlaton Cap Károly, Deák Viktória, Gála Margit, Hárahonics Oksána, Ribák Tetiana, Voznickij Andrij, Voznicka Olesia és Voznickij Artur művei szerepeltek. Az esten programjával közreműködött a Weiner Leó Alapfokú Művészeti Iskola.

30.: A Mucsonyi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat rendezésében került sor a Három Főpap ünnepére, amely a görögkatolikus templomban liturgiával kezdődött, amelyet Szepesi Szilárd parókus vezetett. Onnan a résztvevők átvonultak a Ruszin Kereszthez, ahol elénekelték a ruszin himnuszot. Szepesi Szilárd parókus görögkatolikus szertartás szerint megszentelte a keresztet, majd Filkóházi Jánosné, a Mucsonyi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnöke mondta el köszöntőjét. Ezután következett a Szent Péter Görögkatolikus Általános Iskola énekkarának műsora, majd az ünnepet a „Cservena Ruzsa” Népdalkör műsora zárta. A helyi Petőfi Sándor Művelődési Házban pedig vendégség várta a megjelenteket.

30.: A Kárpátaljai Szövetség székházában megrendezték a soron következő Kárpátaljai Estét. Ezúttal a magyar kultúrának szentelték a rendezvényt. A résztvevők elénekelték a Himnuszot, majd az est háziasszonya, Lovas Ilona ismertette a magyar kultúra napjának történetét. Gyertyagyújtással emlékeztek meg a 93 éves korában elhunyt dr. Báthory Katalinról, a Kárpátaljai Szövetség alapító tagjáról, valamint Csuprik Etelka zongoraművésznő emléke előtt is tisztelegtek. Az est előadói Izsák József hegedűművész, a csapi születésű Tegze Anita énekes és az Aknaszlatináról származó Donyec István xilofonművész voltak. A terem és a folyosó falait Kovács Anton ungvári festőművész alkotásai díszítik.

FEBRUÁR

6.: Budapest XIV. kerületi Nemzetiségek Házában tartotta meg soron következő rendes, illetve részben zárt ülését az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése. A képviselők elfogadták Kramarenko Viktor, az ORÖ elnökének a két ülés között végzett

munkáról megtartott beszámolóját, az ORÖ Intézményei, valamint az ORÖ és Hivatala 2020. évi költségvetését, döntöttek a 2020. évi Hodinka Antal Díj jelöltjeiről és a 2020-2021. évi tanulmányi ösztöndíjakról. Az ülés után a képviselők koszorúzással tisztelegtek Hodinka Antal akadémikus sírjánál.

7.: A Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Egyesület, a Fővárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat, a Terézvárosi Nemzetiségi Ruszin Önkormányzat és a Józsefvárosi Nemzetiségi Ruszin Önkormányzat szervezésében került sor az Emléknapok Hodinka Antal akadémikus tiszteletére című rendezvényre, melynek első napjára emlékkonferenciát szerveztek. Köszöntőt mondott dr. Ljavinyc Sztyepán, a HORUE elnöke, ezután a 2020. év Hodinka Díj kiosztása következett. Dr. Szabó János, a HORUE elnökhelyettesének beszéde után következtek a tudományos előadások:

- Prof. Dr. Duć-Fajfer Olena (Krakkó, Lengyelország): „Az írodalom szerepe a lemkó etnikai identitás eredetiségében, fejlődésében és a megőrzésében.”

- Dr. Lyavinecz-Ugrin Marianna: „A magyar orográfia használata a ruszin nyelvben. Kísérletek és tendenciák.”

- Dr. Popovics Tibor Miklós: „Hodinka Antal akadémikus és a ruszin Trianon.”

Az előadások utáni könyvbemutatón a „Napút” XXI. évfolyam 9. számában megjelent ruszinokról készült írásról beszélt Szondi György főszerkesztő és Dr. Botlik József. Az ezután következő filmbemutatón részletet vetítettek le a „Kisebbségben Kárpátalján” filmből. (Kortörténeti filmtrilógia I. rész). A film szak-

mai támogatója a Kárpátaljai Szövetség (Budapest) és a TV 21 (Ungvár). Forgatókönyvíró és rendező: Hajduk Márta, vezető operatőr: Novák Lajos és Bereczky Tamás, utómunka: Balla Béla. Producer: Kárpát Press Stúdió. A film a Magyar Kormány támogatásával készült 2020-ban.

Az estet szabad eszmecsere és állófogadás zárta.

8.: Az „Emléknapok Hodinka Antal akadémikus tiszteletére” rendezvény második napján Szent Liturgiára került sor a Rózsák téri Görögkatolikus templomban. A résztvevők ezután megkoszorúzták Hodinka Antal emléksíráját a Fiumei úti temetőben.

15.: A Budapest-Zuglói Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében koszorúzással egybekötött Hodinka Antal akadémikus emlékűnnepet tartottak. A program 10 órakor a Fiumei úti sírkertben koszorúzással kezdődött, majd a Thököly úti Nemzetiségek Házában emlékelőadással folytatódott. A rendezvényt a hagyományos ruszin nemzetiségi ételek készítése zárta.

22.: A Fővárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat Ruszin Farsangi Batyus-bált rendezett a budapesti Akadémia utcai Színházteremben. A rendezvényt a VI. kerületi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat támogatta.

29.: A budapesti Thököly úti Nemzetiségek Házában a Budapest XVI., XIII., XIV., XI., X., VII. ker. RNÖ, valamint a Magyarországi Ruszinok/Rutének Országos Szövetsége, a Ruszin Kulturális Egyesület és a Ruszinokért Alapítvány szervezésében Rákóczi emlékek Kárpátalján című, filmvetítéssel egybekötött előadásra került sor. Az est előadója Kovács Sándor Kárpátaljai ismeretterjesztő volt.

Országos ünnepek 2020-ban:

2020. március 28. - II. Rákóczi Ferenc Ünnepe (Sárospatak, Borsó)

2020. május 16. - Ruszin Nemzeti Ünnepe (Dunaújváros)

2020. augusztus 23. - Ruszin Búcsú (Sajópálfa)

2020. november 14. - A Ruszin Művészet Remekjei (Budapest)

A rendezvények részletes programját később közöljük.

Выдає Вседержавное Русинське Самосправованя / Kiadja az Országos Ruszin Önkormányzat

Отвітаєльний видаватель: Віктор Крамаренко / Felelős kiadó: Kramarenko Viktor

Члены редакції: Віктор Гіріч – главный редактор, Др. Михаил Капраль – редактор, Янош Мігаль Соноцький – редактор, Андрій Манайло – умільський редактор, Ірина Скіба – секретарь

A szerkesztőbizottság tagjai: Giricz Viktor – főszerkesztő, Dr. Káprály Mihály – szerkesztő, Szónoczky János Mihály – szerkesztő, Manajló András – művészeti szerkesztő, Szkiba Irén – szerkesztőségi titkár

A szerkesztőség elérhetőségei: Cím: 1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b. Tel./Fax: (06-1) 468-2636 <http://ruszin.com>

E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com ISSN: 1785-1149 Kivitelezési munkálatok: Croatica Nonprofit Kft.

A lapban megjelent cikkek felhasználása kizárólag a „Ruszin Világ”-ra való hivatkozással lehetséges.